

909/48

Mapa Górnego Śląska

z uwzględnieniem
stosunków językowych, granic powiatowych
i kolei żelaznych.

Opracował
Ks. Józef Gregor,
Proboszcz z Tworkowa.

Mapa Ks. proboszcz Gregor

Mikołów (Nicolai O.-S.)
Nakładem Karola Miarki.
1904.

Cena 20 fen.

(nr. 3)

Przedmowa.

Często była mowa w ostatnich czasach o stosunkach językowych na Górnym Śląsku, lub o walkach, jakie pojedyncze narodowości albo stronnictwa w rozmaitych powiatach staczały między sobą. Dla tego z pewnością jest rzeczą bardzo ważną i pożyteczną wykazać w sposób łatwy do pojęcia na mapie stosunki językowe i podać równocześnie najgłówniejsze dane statystyki urzędowej. — Opracowanie mapy etnograficznej zawsze z wielkimi trudnościami jest połączone, mianowicie na Śląsku, ponieważ pod tym względem nie mamy żadnych poprzedników ani współpracowników, którzyby znali należycie język ludowy w miejscowościach pogranicznych. Prawda, że profesor Kiepert opracował mapę etnograficzną całej Europy, rozmaici uczeni wydali mapy językowe krajów niemieckich, profesor Partsch uwzględnił specjalnie Śląsk, a St. Majerski w roku bieżącym ułożył etnograficzną mapę ziem polskich, lecz podziałka (Massstab) na tych mapach, które podawają ledwo najgłówniejsze miasta, jest zbyt mała, a znajomości o stosunkach językowych na Górnym Śląsku zupełnie są niedokładne. Trudne było także zadanie podać w języku polskim nie tylko nazwy miast, lecz też główniejszych wsi, mianowicie gdy chodziło o niemieckie okolice. Polskie nazwy z książek urzędowych i naukowych zupełnie są wyrugowane, można je tylko czasem spotkać między ludem, lub w gazetach, lecz i tam pisownia może nie jest stała. W takim razie starałem się wynaleźć starodawne brzmienia podług dzieł etymologicznych profesorów Weinholda, Nehringa, Drzażdżyńskiego, ks. Damrotha lub własnych studyów. — Z przyczyn praktycznych, aby przysłużyć się podróżującym rodakom i dać ogólny pogląd na rozwój Górnego Śląska, umieściłem na mapie także koleje żelazne, a na szczegółowych tablicach porównyującą statystykę z roku 1861 i 1900.

Tworów (Tworkau O.-S.), dnia 7. Listopada 1904.

Autor.

902/48

Dot

Ks. prał. Józefa Jagły

Glinnik 8.6.1948

M. O. - 25 | [1]

rys. 3

MAPA GÓRNEGO ŚLĄSKA

z uwzględnieniem stosunków językowych,
granic powiatowych i kolei żelaznych
ulożona przez ks. J. Gregora.

Nakładem K. Miarki w Mikołowie (Nicolai O.-S.)
1904.

Przegląd statystyczny.

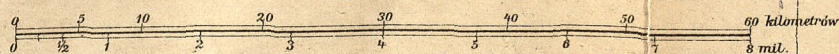
Górny Śląsk czyli obwód rejencyjny opolski ma
1 322 536 hektarów czyli 243 mile kwadratowe.
Dnia 1. Grudnia 1900 liczono 46 miast, 1500 wsi
i 1117 dworów w 25 powiatach (6 miejskich po-
wiatów). Mieszkańców było w ogóle 1 868 146,
mianowicie katolików 1 681 400 (= 90%), ewan-
gelików 165 971 (= 8,9%), i żydów
20 270 (= 1,1%). Statystyka urzę-
dowa liczy 1 048 255 Polaków
(= 58%) 684 897 Niemców
(= 38,5%), 62 738
Czechów (= 3,5%)
i 71 586 osób,
które mówią po
polsku i po nie-
miecku.

Objaśnienia:

- Granica krajowa.
- Granica powiatowa.
- Granica językowa.
- ~ Rzeki.
- Kolej żelazna.
- Miasta liczące więcej niż 20 000 dusz.
- Miasta mniejsze i miasteczka.
- Wsi.
- Miasta powiatowe są podkreślone.
- M. = Powiat miejski; W. = Powiat wiejski.

- P Liczba Polaków na 1000 mieszkańców powiatu.
- Cz Liczba Czechów czyli Morawian na 1000 mieszkańców.
- N Okolica z ludnością niemiecką na wsi.

Miara odległości = 1 : 600 000.

Litografia i Druk Karola Flemminga w Głogowie.

Rys. X. Mapa Górnego Śląska J. Gregora. Zob. poz. 266
3 (zob. 266 poz. bibl.)
całość mapy

Rh. 22 cm

Nazwa powiatu polska i niemiecka	Wielkość w hekta- rach	Liczba ludności		Liczba Polaków	
		w roku 1861	w roku 1900	w roku 1861	w roku 1900
1. Opole (miasto) Oppeln (Stadtkr.)	1645	94013	30112	69275	5805
2. „ (pow. wiejski) „, (Landkr.)	140800		107911		84883
3. Kluczborek = Kreuzburg	55288	38348	48243	27863	28008
4. Oleśno = Rosenberg	89871	45314	50049	39827	41641
5. Lubliniec = Lublinitz	101034	43960	47213	39418	37821
6. Strzelce = Gross-Strehlitz	89525	57181	71522	50044	56290
7. Gliwice (m.) = Gleiwitz (St.)	2790	76310	52362	58092	13372
8. „ (w.) = „ (L.)	87967		73944		59819
9. Tarnowskie Góry = Tarnowitz	32756		62277		44427
10. Bytom (m.) = Beuthen (St.)	2263		51404		19242
11. „ (w.) = „ (L.)	9847		137839		100736
12. Królewska Huta = Königshütte	616	145725	57919	113741	25252
13. Zabrze = Zabrze	12011		115609		79407
14. Katowice (m.) = Kattowitz (St.)	444		31738		6688
15. „ (w.) = „ (L.)	18186		151660		107221
16. Pszczyna = Pless	106426	75955	103275	67312	89516
17. Rybnik = Rybnik	85224	67571	96248	59710	79430
18. Racibórz (m.) = Ratibor (St.)	1549	101197	30754	45008	9936
19. „ (w.) = „ (L.)	84319		116574		54461
20. Koźle = Kosel	67502	60018	71146	49172	52408
21. Głupczyce = Leobschütz	69068	78804	84147	1775	3020
22. Prudnik = Neustadt	79872	80808	98324	39571	43890
23. Niemodlin = Falkenberg	60404	39174	38000	4355	3631
24. Nysa = Neisse	71177	89557	99310	0	1192
25. Grotków = Grottkau	51952	43979	40566	2	283
Wód opolski = Reg.-Bez. Oppeln	1322536	1137844	1868146	665865	1048255

M.O.-25

I

OPAC

Pl.

Min. Ośw. 507a — PZWS C850 X. 49

Nazwa powiatu	W roku 1861 było												
	katolików	prote- stantów	żydów										
1. Opole (m.)	79746	12396	1217										
2. „ (pow. w.)				96945	10633	332	898	98				20	30
3. Kluczborek	9617	27783	763	15228	32505	502	316	674	7			7	
4. Oleśno	38504	5958	817	43723	5980	34	874	119	11			12	
5. Lubliniec	41104	1713	1114	44776	1842	601	948	39	10			11	
6. Strzelce	53588	1986	986	67880	3122	516	949	44	15			20	
7. Gliwice (m.)				4213	8122	2094	805	155				2	
8. „ (w.)	70043	2952	2914	72085	1390	468	975	19		25		23	
9. Tarn. Góry				58109	3374	794	933	52				12	
10. Bytom (m.)				43164	5622	2594	840	109				2	
11. „ (w.)				131725	5387	720	956	39				10	
12. Król. Huta	130606	9499	5549	50317	6665	925	869	115	24			2	
13. Zabrze				109755	4593	1259	949	40				6	
14. Katow (m.)				23183	6263	2264	730	197				1	
15. „ (w.)				142599	7414	1646	940	49				10	
16. Pszczyna	67117	6979	1729	93608	8662	997	906	84	24			25	
17. Rybnik	63621	2385	1530	91716	3649	874	953	38	16			21	
18. Racib. (m.)							837	132					
19. „ (w.)	95864	2720	1592	141912	7043	1146		988	11	35		37	
20. Koźle	55922	2302	274	67423	3243	218	948	46	20			22	
21. Głupeczyce	72019	5863	712	78939	4930	494	910	86	30			37	
22. Prudnik	72074	6299	728	90215	7731	305	918	79	38			37	
23. Niemodlin	27442	11551	159	26987	10921	89	710	287	8			11	
24. Nysa	80402	3157	891	91703	7151	437	923	72	32			40	
25. Grotków	40992	2375	126	38162	2308	93	941	57	19			22	
Obwód opolski	999863	105665	20795	1681400	165971	20270	900	89	334			402	